

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра освіти та управління навчальним закладом

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ЗАГАЛЬНА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
освітня програма: Біологія та здоров'я людини

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Облес Ірина Ігорівна
Контактний тел.	+38(050)578-80-88
Е-mail:	obirig@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4885
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 418, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4885

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Загальна методика викладання» відноситься до циклу професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (освітня програма Біологія та здоров'я людини). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 4, 5 семестр (2,3 курс).

Курс передбачає ґрунтовне ознайомлення із системою знань, умінь, навичок, компетентностей щодо методології навчально-освітнього процесу в закладах освіти. Особливу увагу акцентовано на вдосконаленні навчально-виховного процесу, що базується на використанні досягнень іноваційної дидактики, інтерактивних методів навчання, набутті первинних навиків здійснення самостійного наукового пошуку, розробці лекцій, семінарів, презентацій, активному залученні до навчального процесу сучасних іноваційних технологій в освітній сфері.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, консультації.

Практичні заняття передбачають: розгляд питань щодо освіти, виховання та розвитку особистості для загального обговорення в групі, виконання обов'язкових контрольних та творчих завдань; підготовка доповідей і рефератів; роботу з науковою, навчальною та довідковою літературою; підготовку та участь у дискусіях, дебатах; підготовку тез доповіді на студентську наукову конференцію.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 240 год., у т. ч. 128 години аудиторних занять і 56 годин самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 8.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
8	240	128	64	-	64	112

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2025/2026	3	4,5	професійний	нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Ознайомити здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (освітня програма Біологія та здоров'я людини) з даним предметом і ключовими завданнями курсу та сформулювати цілісне уявлення про методику викладання, дидактичні принципи, а також розвинути практичні навички, необхідні для ефективного навчання та передачі знань у професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни

1. Вивчити теоретичні основи педагогіки, дидактики та андрагогіки (навчання дорослих).
2. Оволодіти навичками планування та організації навчального процесу.
3. Навчитися ефективно застосовувати різні методи, форми та технології навчання.
4. Розвинути презентаційні, комунікативні навички та вміння керувати групою динамікою.
5. Опанувати методи контролю, оцінювання та надання конструктивного зворотного зв'язку.
6. Сформулювати індивідуальний стиль професійної діяльності.
7. Навчити здобувачів вищої освіти основам педагогічної майстерності.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати:

Знання:

1. Зasadничих принципів, організаційно-правових основ діяльності закладів освіти в Україні.
2. Основних категорій та принципів педагогіки і дидактики.
3. Класифікації методів, форм і засобів навчання.
4. Структури та етапів навчального процесу.
5. Особливостей навчання дорослої аудиторії.
6. Методів контролю та критеріїв оцінювання.

Вміння:

1. Аналізувати, моделювати та проєктувати навчальні ситуації.
2. Розробляти структуру та зміст навчальних занять.
3. Застосовувати сучасні технології, методи та засоби навчання.
4. Ефективно взаємодіяти з аудиторією, мотивувати її до навчання.
5. Надавати конструктивний зворотний зв'язок.
6. Створювати навчальні презентації та матеріали.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта (освітня програма Біологія та здоров'я людини) вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК 5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері

професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Спеціальні (фахові) компетенції:

СК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК 4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

СК 6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

СК 7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язберезувальних технологій під час освітнього процесу. Розвиток комунікативних мовленнєвих умінь

СК 13. Здатність організовувати і здійснювати дослідницьку діяльність в лабораторних і польових умовах, інтерпретувати її результати; користуватися обладнанням, препаратами, виготовляти біологічні препарати та формувати колекції і гербарії.

Програмні результати навчання:

РН 1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
4 семестр. Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи педагогічної діяльності			
Тема 1. Педагогіка та дидактика в системі наук про людину. Основні категорії	8	8	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Становлення та розвиток богословської освіти в Україні • Проблеми формування викладача богословських дисциплін у ЗВО 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 2. Принципи та закономірності навчання. Класифікація методів навчання	8	8	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Місце богослов'я у системі сучасної української освіти • Специфіка викладання богословських дисциплін • Когнітивний і морально-виховний потенціал богословських дисциплін 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 2. Підготовка кадрів у системі вищої освіти			
Тема 3. Навчально-освітній процес і система його організаційного та методичного забезпечення	8	8	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Дидактичні основи підготовки кадрів у

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			<p>системі вищої освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комунікація і робота з інформацією в педагогічному процесі <p>4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.</p>
<p>Тема 4. Компетентнісний підхід до викладання дисциплін з ЗВО</p>	8	8	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату.</p> <p>3. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Методика розробки силабуса (навчальної програми) з дисциплін • Методологічні основи активізації навчального процесу у процесі викладання <p>4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.</p>
<p>5 семестр.Змістовий модуль 3. Специфіка проведення занять з богословських дисциплін у ЗВО</p>			
<p>Тема 5. Методика підготовки та проведення занять з богословських дисциплін</p>	8	8	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату.</p> <p>3. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Методика підготовки та проведення семінарських (практичних) занять з богословських дисциплін (у храмі та поза ним) • Види контролю оцінювання знань, умінь і навичок у навчальному процесі • Специфіка проведення практичних і семінарських занять з богословських дисциплін у ЗВО <p>4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті підтримки навчальних програм.</p>
<p>Тема 6. Організація науково-дослідної роботи здобувачів</p>	8	8	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату.</p>

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Прак (сем.)	Завдання для самостійної роботи
вищої освіти: основні форми, види та засоби діагностики її результативності			3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Методика та методологія організації, проведення та захисту педагогічної практики • Методика організації самостійної роботи студентів, написання курсових і кваліфікаційних робіт 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 4. Новітні педагогічні технології як засіб активізації навчального процесу ЗВО			
Тема 7. Методологічні основи активізації навчального процесу та роль і місце інноваційних технологій у його реалізації	8	8	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Дидактичні цілі, засади та принципи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів вищої освіти • Організація заліково-екзаменаційної сесії: складання іспитів і заліків. Карта оцінювання організації проведення іспитів і заліків та робота апеляційних комісій 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 8. Особливості науково- педагогічної, культурно- просвітницької діяльності викладача богословських дисциплін у ЗВО	8	8	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Духовно-моральні засади формування педагогічної майстерності як засіб самореалізації викладача богословських дисциплін у ЗВО • Новітні педагогічні технології та їх застосування у процесі викладання богословських дисциплін 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання богословських дисциплін» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання творчих робіт, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацювати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі екзамену шляхом визначення ступеню засвоєння студентом навчальної дисципліни за результатами виконання екзаменаційного тестування.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи								Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
10	10	10	10	10	10	10	10		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	20
Тест 1	5
Семінарські заняття 1-2	10
Самостійна робота	5
Модуль №2	20
Тест 2	5
Семінарські заняття 3-4	10
Самостійна робота	5
Модуль №3	20
Тест 3	5

Семінарські заняття 5-6	10
Самостійна робота	5
Екзаменаційне тестування	20
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Біблія. Книги Священного Писання Старого та Нового Завіту. – К. : Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2009. – 1387 с.
2. Вихрущ В. О. Методологія та методика наукового дослідження : Навчальний посібник. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. – 328 с.
- А. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / [Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова В. та ін.]; за ред. З.Н.Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
3. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван. – Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
4. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І.Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
5. Ушкаренко В. Організація самостійної роботи студентів / В.О.Ушкаренко, Н.Д. Смолієнко, І.В.Осадчук, Т.І.Виноградова. - Херсон: Айлант, 2005. – 96 с.
6. Фіцула М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / М.М.Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 351 с.

Допоміжна

7. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / В.В. Стинська. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.
8. Дубасенюк О. Урвадження освітніх інновацій в системі вищої освіти / О.А.Дубасенюк // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 444 с.
- В. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
9. Коваленко О. Проблеми методичної підготовки викладачів спеціальних дисциплін / О.Є.Коваленко // Педагогіка і психологія. -1996. - N 4. - С. 173–176.
10. Козак Л. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л.В.Козак // Освітологічний дискурс, 2014. – N 1 (5). – С. 95 – 104.
11. Кушнір В. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В.Кушнір, Г.Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – N 6 (990). – С. 3 – 8.
12. Лозниця В. Форми організації навчання у вищій школі / В.Лозниця // Психологія і педагогіка. – К., 2000. – С. 280 – 298.
13. Мирошник О. Педагогічна майстерність: теорія і практика професійного становлення майбутнього вчителя / О. Мирошник, Н. Тарасевич // Витоки педагогічної майстерності. – 2012. – Вип. 9. – С. 136 – 140.
14. Боришевський М. Ю. Виховання духовності особистості / М. Й. Боришевський, Л. І. Пилипенко, О. І. Пенькова та ін. – Кіровоград: ІМЕКС-Лтд, 2013. – 104 с.

15. Кислашко О. П., Сіданіч І. П. Християнська педагогіка: навч. посіб. / О.П. Кислашко, І. П. Сіданіч. – К. : Духовна вісь, 2015. – 510 с.
16. Ортинський І. Християнство в його виявах і сучасних проблемах. Вибрані твори / отець Іван Ортинський / Упоряд., наук. ред. і авт. вступ. ст. А. Колодний / Серія «Мислителі української діаспори». – К.: УАР, 2014. – 905 с.
17. Симчич М. Основи християнського виховання / Микола Симчич, протоієрей. - Глибока: Благодатний вогонь, 2015. – 156 с.
18. Хоружа Л., Киричок В. Духовно-моральне виховання школярів в Україні: досвід та шляхи вдосконалення // Рідна школа. – К. : Преса, 2013. – № 4. – С. 26–32.
19. Шкрібляк М. В. Філософська та богословська освіта у структурі національної навчально-освітньої парадигми: сучасні можливості і перспективи розвитку / Микола Шкрібляк // Суспільство, держава і церква у спектрі міждисциплінарних досліджень : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конференції (Хмельницький, 9 – 10 вересня 2016 р.). – Хмельницький: ХНУ, 2016. – С. 107–112.
20. Шкрібляк М. Вивчення української духовності як аксіологічна платформа освіти та виховання: стан і перспективи / Микола Шкрібляк // Вчені-горяни – гірській школі: Науково-методичний посібник з розбудови нової української школи в гірській місцевості / за заг. ред. Петра Лосюка. – Косів: Писаний камінь, 2018. – С. 63 – 75.
21. Шкрібляк М. Повернення до християноцентризму як основа сучасної національної освіти та виховання в Україні / М. Шкрібляк Аксіосфера освіти: історичні тенденції та пріоритети сьогодення : колективна монографія / за ред. члена-кореспондента НАПН України В.О. Балуха. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т імені Ю. Федьковича, 2018. – С. 128–146.